

МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ MOODLE ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У статті розглядаються теоретичні та практичні особливості впровадження електронного навчального курсу з іноземної мови з використанням системи Moodle, виявлені переваги описаного нововведення інформаційних технологій у навчальний процес студентів.

Ключові слова: електронний навчальний комплекс, система Moodle, іноземна мова.

В статье рассматриваются теоретические и практические особенности введения электронного учебного курса по иностранному языку с использованием системы Moodle, показаны преимущества описанного нововведения информационных технологий в учебный процесс студентов.

Ключевые слова: электронный учебный комплекс, система Moodle, иностранный язык.

The article is devoted to the theoretical and practical introduction's peculiarities of the electronic educational course for the foreign language in the Moodle system, besides the advantages of the described innovation is revealed.

Keywords: electronic training complex system Moodle, foreign language.

Постановка проблеми. На сьогодні існує широкий спектр можливостей вдосконалення, полегшення та прискорення навчального процесу засо-

бами використання інформаційних технологій. Стосовно очної системи навчання, то її можливо вдосконалити залученням певних форм дистанційного навчання, що додає зручності, гнучкості, мобільності та швидкості у навчальний процес. Асиміляція очного та дистанційного форм навчання розглядається на міжнародному рівні ще з кінця ХХ століття, та й у вітчизняній освіті є актуальним питанням на теперішній момент.

Аналіз останніх досліджень. Залученням інформаційних технологій у навчальний процес активно розглядається педагогами І. В. Роберт, Н. В. Алпатовою, О. М. Довгялло, М. Д. Мерілл, І.Є. Булах. Щодо впровадження дистанційної форми навчання у освітянській сфері основні проблеми висвітлюється в напрацюваннях Є. С. Полат, Д. О. Гусєва, Т. П. Зайченко, А. В. Хуторського та ін. Використанням елементів дистанційного навчання у стаціонарному навчанні студентів займаються педагоги-практики Ю. В. Триус, Т. Г. Крамаренко, О. В. Бєлозубов, У. Райс, С. С. Наш та ін.

Мета статті: розкрити теоретичні та практичні особливості впровадження електронного навчального курсу з іноземної мови з використанням системи Moodle, виявити переваги описаного впровадження технології Moodle у навчальний процес студентів.

Виклад основного матеріалу. Значний інтерес до вищезазначеної проблеми було підтверджено на женеvському (Женева, 2003 р.) та туніськoму (Туніс, 2005 р.) етапах всесвітньої зустрічі на вищому рівні з питань інформаційного суспільства (WSIS). Метою зустрічі було визнання принципів побудови інформаційного суспільства, що орієнтується на інтереси людей, є відкритим для всіх та спрямованим на розвиток, де кожен має можливість створювати інформацію та знання, мати до них доступ, використовувати та обмінюватися ними для того, щоб надати окремим людям, громадам та народам можливість у повній мірі реалізовувати свій потенціал, сприяючи своєму стійкому розвитку та підвищуючи якість свого життя. Ще на женеvському етапі WSIS була прийнята Декларація принципів «Розбудова інформаційного суспільства – це глобальне завдання у новому тисячолітті» [1]. Однією з основних засад даної декларації є вільний доступ до інформаційних систем, можливість загального використання програмного забезпечення.

Звісно, Україна має за мету вступити у всесвітній освітянський простір, тому і прагне наблизити свій рівень освіти до міжнародного та дотримуватися всесвітніх освітянських тенденцій. На наш погляд, досягти вищого рівня освіти можливо за умов використання різноманітних інформаційних технологій, включаючи технології, що застосовуються в дистанційних формах навчання для освіти студентів денного відділення. Як стверджує Т. Г. Крамаренко, використання таких змішаних форм навчання допомагає подолати просторові та часові бар'єри у навчальному процесі, реалізувати індивідуальне та групове навчання у найрізноманітніших формах, створює

реальні передумови для використання користувачем найбільш ефективних і зручних саме для нього комп'ютерних навчальних систем, сприяє формуванню у майбутніх вчителів методичних умінь ефективно здійснювати в подальшому дистанційну підтримку вивчення певної дисципліни [2].

Як приклад зазначеної асиміляції форм дистанційного навчання (ДН) та стаціонарного, розглянемо створення електронного навчального курсу з англійської мови за допомогою системи дистанційного навчання Moodle.

Спочатку розкриємо суть та певні риси використовуваної системи дистанційного електронного навчання. Систему дистанційного навчання Moodle (Modular Object Oriented Distance Learning Environment) відносять до вільного програмного забезпечення освіти. Тобто доступ до неї є вільним та безкоштовним, про що й згадувалось у зазначеній Декларації WSIS. Ця система відмінна тим, що враховує педагогічні аспекти, що базуються на пізнавальній психології, а саме на засадах конструктивізму. В цій системі встановлюються наступні ролі: студент переймає роль активного суб'єкта, що самостійно набуває знань, формує свою власну систему вмінь та навичок, звісно за допомогою певних джерел, а роль викладача у цій схемі зводиться до мотивування та підтримки тих, хто навчається, підготовки інформаційних джерел, що використовуються при самостійному навчанні тощо. Найефективнішим вважається конструйоване знання, яке набувається в співпраці усіх суб'єктів пізнавального середовища, що передбачає обов'язковий обмін набутими досвідом та думками [4]. Нами система Moodle буде використана для розробки дистанційної форми підтримки стаціонарного навчання, а саме при вивченні англійської мови.

Виходячи з положення про електронний навчальний курс, суть якого наступна: «Електронний навчальний курс (ЕНК) – це комплекс навчально-методичних матеріалів та освітніх послуг, створених для організації індивідуального та групового навчання з використанням дистанційних технологій. Особливість ЕНК полягає у тому, що такий електронний навчальний засіб передбачений для оволодіння студентами навчальним матеріалом під керівництвом викладача» [3]. Характеризують ЕНК певними рисами, наприклад: структурованість матеріалів, присутність певної логіки у навчанні, чіткий графік виконання роботи студентами, якісні навчальні матеріали, що відповідають програмі та сприяють розвитку компетентностей, налагоджена система співпраці (студент-викладач, студент-студент, студент-комп'ютер) упродовж освоєння ЕНК [3, 4].

У рамках дисципліни «Практика усного та писемного мовлення» розроблявся ЕНК за системою Moodle для студентів 2 курсу спеціальності «Англійська та німецька мова та література» Криворізького педагогічного університету. Складання ЕНК у системі Moodle розпочалось з ретельного вивчення програми курсу, погодинного нормування, критеріїв та шкали оцінювання та методичного, дидактичного і літературного забезпечення, на основі яких відбувається процес навчання англійській мові. Вважалось,

що обов'язковим є включення усіх нормативних даних зазначеної дисципліни до ЕНК, бо ця умова є фактором, що забезпечує якість навчального процесу. Враховувалась така тенденція, що окремі студенти не фокусують свою увагу на деталях на початку вивчення теми, а частіше задаються цими питаннями перед контрольно-оцінювальними діями, коли і виникають певні труднощі та ускладнення у навчальній діяльності та виникає потреба в індивідуальній допомозі викладача.

Основою викладання вищезазначеної дисципліни є методичний комплекс «Total English» видавництва Pearson Longman 2006 р. та низка інших допоміжних засобів і літературних джерел. Слід відмітити, що даний методичний комплекс має досить розвинуту та динамічну комплектацію, до якої входять книга студента, робочий зошит, диски з аудіо супроводом та фільмами, що відповідають тематичному, лексичному та граматичному наповненню дисципліни, та дидактичні матеріали викладача, тобто методичні вказівки, допоміжні завдання, контрольні роботи тощо. Тому актуальним є створення ЕНК у системі Moodle для подальшої систематизації, структуризації та групування методичної бази дисципліни. Також видавництво даного методичного комплексу має свій офіційний сайт www.pearsonlongman.com, що допомагає піднести ЕНК на вищій щабель, використовуючи їх допоміжні літературні та методичні розробки, систему самоперевірки та самоконтролю онлайн, що відповідають заданому рівню складності курсу, у нашому випадку це Upper Intermediate.

Даний ЕНК розробляється у системі Moodle за формат-структурою. Це є для нас зручним форматом, бо дана дисципліна за програмою складається лише з лабораторних занять, тобто лекційні заняття не передбачаються програмою. Теоретичний матеріал викладається поступово упродовж лабораторних занять у вигляді виносков, правил, переліку нової лексики, що відразу застосовується на практиці та, таким чином, закріплюється. З огляду на таку систему викладання необхідним є проведення постійного контролю за набутими знаннями, за опануванням нової лексики, розумінням нових аспектів граматики тощо. Впровадження такого регулярного контролю спрощується при застосуванні системи Moodle.

Структурування курсу ми вирішили робити за градацією тем у методичному комплексі. На нашу думку, такий розподіл ЕНК у системі Moodle в більшій мірі адаптований до навчального процесу. Звернувшись до ЕНК студент легко зорієнтується за назвами та нумерацією розділів (Unit) і підрозділів (Lesson), та це допоможе уникнути плутанини з будь-яких причин, чи то відсутність студента, чи організаційні обставини.

Особливістю курсу є дозоване регулярне наповнення граматичним матеріалом. У кожній темі курсу всебічно розглядаються певні нюанси граматичного матеріалу. Граматичний матеріал подається дозовано та з урахуванням того, що студент вже має базові знання з даної теми, а у навчанні даної дисципліни лише розглядаються тонкощі використання у

практиці цих граматичних конструкцій за певних умов та обставин. Нами планується, що кожна тема в ЕНК за системою Moodle матиме допоміжний граматичний теоретичний матеріал, що надає можливість студенту пригадати базові необхідні знання для подальшого опанування навчального матеріалу. Розглянемо це на прикладі модуля 1 за темою «Connect». У даному модулі у першому занятті розглядається тема з граматики «Використання роз'єднувальних питальних речень» (Tag Questions). Саму структуру цих видів запитань, загальні правила їх вживання та організації студенти мають знати в межах базової довузівської підготовки. А в самому модулі розглядається їх вживання у наступних випадках:

– коли в основному реченні використовується модальне дієслово (Ex: You can't play tennis this evening, can you?);

– перепитування щодо себе (Ex: I'm wrong, aren't I?);

– спонукальні речення (Ex: Have a seat, won't you?);

– коли пропонують щось зробити (Ex: Let's walk along the beach, shall we?);

– присутність заперечних слів у основному реченні, та присутність певних слів типу nothing, nobody, somebody, everybody на місці підмета (Ex: Nothing happened, did it? Nobody wants to go out tonight, do they?).

Таким чином, у методичному комплексі відбувається засвоєння перелічених аспектів даної граматичної структури, а ми пропонуємо доповнення даного модулю у системі Moodle теоретичним матеріалом в різних варіантах, включаючи базові правила побудови роз'єднувальних запитань та їх стандартні правила вживання, і дозвану допомогу викладача при електронному спілкуванні. Якщо студент матиме певні труднощі, він матиме можливість їх вирішити та відпрацювати за допомогою додаткових матеріалів, що будуть в наявності в електронному вигляді. Це спонукатиме студента зайнятись самокорекцією та саморегуляцією без вагомих зусиль та труднощів.

Зміст кожного модулю відповідає встановленим критеріям побудови ЕНК у системі Moodle. Він складається з теоретичного матеріалу, лабораторних робіт, завдань для самостійної роботи та модульного контролю. До теоретичних матеріалів ми відносимо довідники з граматики, електронні словники, флеш-роліки, діалоги в аудіо оформленні, вирізки з художніх та документальних фільмів, що відповідають тематиці модуля тощо. До ресурсів лабораторних робіт окрім електронного варіанту навчальної літератури, що передбачена програмою курсу, приєднуються методичні рекомендації до їх виконання, план роботи, необхідні посилання на Інтернет-джерела тощо. Завдання для самостійної роботи мають вигляд додаткових робочих аркушів, переліку веб-сторінок з допоміжною та додатковою інформацією, аудіо та відео файлів та групи завдань до них тощо. Модульний контроль структурується за певними вимогами: тести для самопереві-

рки, контрольні питання та контрольний тест. Такий зміст контрольної оцінювального компоненту є досить повним, об'ємним та ефективним.

Висновки. Впровадження ЕНК з використанням системи Moodle для вивчення іноземної мови студентами є продуктивним та ефективним нововведенням, що підвищує якість навчального процесу. Інформаційні ресурси такого типу є невичерпними для навчального процесу та потребують подальшого освоєння як викладачами, так і студентами.

Таким чином, зазначаємо, що долучення ДН до денного навчального процесу має наступні позитивні наслідки:

– Спрощується процес вчасного інформування студентів про певні зміни, доповнення, коригування у вивченні певної дисципліни.

– Збільшується можливість активного залучення та використання методичного та літературного забезпечення дисципліни.

– Такий вид діяльності характеризується мобільністю та швидким зворотним зв'язком.

– У такий спосіб можливо ефективно узгодити, спланувати та скоригувати самостійну діяльність студента.

– Присутньою є можливість впровадження індивідуального підходу.

– Студенти мають можливість обмінюватися власним досвідом, допомагати один іншому не тільки упродовж заняття, але й під час самостійної роботи в межах електронного спілкування.

– Вид діяльності в системі Moodle виступає стимулятором ініціативи студента та підтримує живий інтерес до вивчення певної дисципліни.

Перелічені переваги та можливості впровадження Moodle як одного із видів інформаційних технологій у процес вивчення іноземної мови є прогресивною тенденцією вдосконалення навчання у вищій школі.

Література

1. Всемирная встреча на высшем уровне по вопросам информационного общества, Женева, 2003г. – Тунис, 2005г. / [Электронный ресурс] – режим доступа: <http://www.itu.int/wsis/indexru.html>
2. Крамаренко Т. Г. Використання дистанційних технологій навчання у підготовці майбутнього вчителя математики / Т. Г. Крамаренко // Педагогіка вищої та середньої школи: Збірник наукових праць / гол. ред. – проф. Буряк В. К. – Кривий Ріг: КДПУ 2010. – Вип. 27. – С. 249-255.
3. Положення про сертифікацію електронного навчального курсу / [Електронний ресурс] – режим доступа: <http://garmonia.nubip.edu.ua/polojennia.pdf>
4. Триус Ю. В. Майстер-клас «Використання системи електронного навчання MOODLE для контролю і оцінювання навчальних досягнень студентів» / Ю. В. Триус / [Електронний ресурс] – режим доступа: <http://www.moodle.tryus.i.npu.edu.ua/courseview.php?id=26>

Стаття надійшла до редакції 18.04.2011 р